

Dossier Economie

Opdrachten: Ruilen over tijd

Bekijk de aflevering op www.schooltv.nl

Inleiding

Ruilen over tijd - intertemporele ruil - is het uitstellen van consumptie nu, voor een eventueel grotere consumptie in de toekomst. Als je een studie gaat doen, investeer je in je toekomst. Bij een pilotenopleiding kan de studieschuld flink oplopen. Ook bedrijven zoals de KLM staan met enige regelmaat voor investeringsbeslissingen. Deze aflevering gaat over investeringsbeslissingen, van persoonlijk- en bedrijfs- tot overheidsniveau.

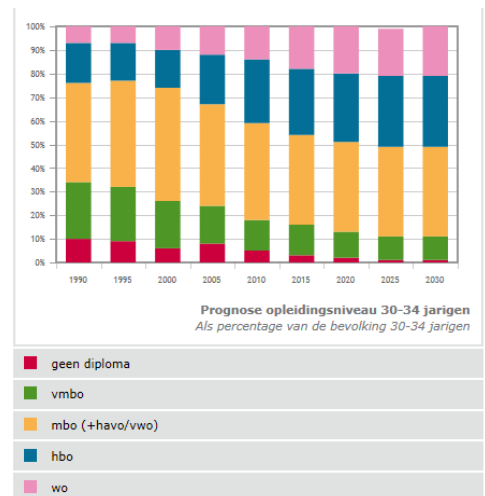
Vraag 1 Welke oorzaken noemt Kim Ploum voor het feit dat ze na haar opleiding niet aan de slag kon als pilote?

Vraag 2 “Hoe belangrijk vind ik morgen ten opzichte van vandaag?": aldus gezinseconoom Erik Plug. Welke relatie legt hij tussen deze vraag en investeren in *human capital*?

Vraag 3 Wat zijn volgens Jaap Ladders, gedeputeerde van de provincie Flevoland, de baten van investeringen door de overheid in en om de luchthaven van Lelystad?

Vraag 4 Het CBS berekent sinds een aantal jaren de nationale menselijke kapitaalvoorraad. Dat is de som van het verwachte inkomen van alle individuen. In Nederland is dat ruim 6,7 biljoen euro. Volgens het CBS groeit het menselijk kapitaal onvoldoende, zeker in vergelijking met landen om ons heen. Opmerkelijk, want jongeren zijn steeds hoger opgeleid (zie ook de bron hiernaast).

a Geef drie mogelijke verklaringen voor deze tegenvallende groei van het menselijk kapitaal.

Bron: OCW, referentieraming 2013

Vraag 5 Groepsdiscussie / debat

Vanaf 2015 is er voor studenten een sociaal leenstelsel. Dit is een vervanging van de basisbeurs.

Bron: NOS 20:00 uur journaal woensdag 28 mei 2014

Het volgen van een opleiding is een investering in jezelf, en zal leiden tot een hoger inkomen. Om daar geld voor te lenen, tegen gunstige voorwaarden, is helemaal niet erg. De gemiddelde studieschuld zal rond de € 21.000 liggen, en mag in 35 jaar worden terugbetaald.

Onzin, zeggen tegenstanders: studeren is zo alleen weggelegd voor kinderen van rijke(re) ouders. Het CPB heeft doorgerekend dat het sociaal leenstelsel leidt tot een afname van 4.000 HBO-studenten en 3.500 studenten in het WO, gerekend over de hele studiekeerperiode.

Enkele stellingen:

I Door invoering van het sociaal leenstelsel is studeren alleen weggelegd voor studenten met rijke(re) ouders.

II Een studie is een investering in jezelf, daar kun je best geld voor lenen. Zeker tegen de gunstige leenvoorwaarden die de overheid stelt.

III Door te lenen voor een studie, begin je al met een schuld. Dat gaat in tegen de algemeen geldende moraal om geen schulden te maken.

IV De overheid investeert al veel geld in jou tijdens de middelbare schoolperiode. Het is vanzelfsprekend dat ze dat niet tijdens je vervolgopleiding blijven doen.

Bij iedere stelling lopen voor- en tegenstanders naar een afzonderlijke hoek/kant in het lokaal. Vervolgens gaan ze met elkaar in gesprek over hun argumenten. De docent of een medeleerling is de gespreksleider.